

Yersiz Yapılan Özel Hizmet Tazminatı Ödemeleri Kamu Zararı Olarak Değerlendirilemez

Uyuşmazlık Mahkemesi, bir memura yersiz olarak ödenen “özel hizmet tazminatının” geri istenilmesine ilişkin bir birinden farklı idari ve adli yargı yeri kararlarında Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesi yönündeki kararında, memurlara yersiz ve yanlış ödendiği iddiasıyla ödenen tutarların 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 71 inci maddesine göre geri istenemeyeceğine karar verdi. - 26.12.2021

Dava konusu olay şu şekilde gelişmiştir:

“Davacı Afyonkarahisar Valiliği (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü) vekili, davalının, İl Müdürlüklerinde veteriner hekim unvanı ile çalışmakta iken 2008 yılından itibaren Bakanlık Olur’u ile 657 sayılı Kanun’un 86. maddesi gereğince Hayvan Sağlığı Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü’ne vekaleten atandığını; bu dönemde kendisine 2006/10344 sayılı Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı’nın 9. maddesi (cc) fıkrası gereğince, vekalet ettiği kadro ve görev için zam ve tazminatların toplam net tutarının, asil kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olan tutar vekalet ücreti olarak ödenmekte iken, 15/07/2013 tarihinden itibaren müdür vekilliği artış, zam ve tazminatının güncellenmesi sırasında özel hizmet tazminatı % 145 (veteriner şube müdürü oranı) olması gerekirken 15/11/2014 tarihine kadar sehven % 155 (mühendis şube müdürü oram) üzerinden hesaplanarak ödendiğini; yapılan 10 puanlık özel hizmet tazminatından kaynaklanan hatanın fark edilmesinin ardından öncelikle davalıya bilgi verilerek iadesinin istendiğini, ilgilinin itirazı üzerine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı’ndan konu ile ilgili görüş talebinde bulunulduğunu, Başkanlığın 13/10/2015 tarih ve 2460 sayılı görüş bildirme yazısında, mevzuat hükmü

gereği, kişiye herhangi bir ad altında ayrıca bir vekalet ücreti ödenmesinin mümkün olmadığı ve kişiye hatalı olarak yapılan özel hizmet tazminatı ödemesi sonucu oluşan alacak tutarının 6098 sayılı Borçlar Kanunu hükümlerine göre tahsil edilmesi gerektiğinin bildirildiğini; bu yazının davalıya 26/01/2015 tarih ve 966 sayılı yazı ve 09/03/2015 tarih ve 2567 sayılı yazı ile tebliğ edilerek 15/07/2013-15/11/2014 tarihleri arasında kendisine sehven hatalı ödenen 1.075,19 TL'nin bir ay içerisinde iadesinin istendiğini; 03/04/2015 tarih ve 3706 sayılı yazı ile yeniden istenildiğini ancak işbu tarihe kadar davalı tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığını; davalının, idarenin yaptığı maddi hata sonucu hatalı olarak ödediği miktar kadar sebepsiz zenginleştiğini ve haklı bir sebep olmaksızın edildiği bu miktarı, idarenin iade talebinin kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun 82. maddesinde yer alan sebepsiz zenginleşme hükümlerine göre geri ödemekle yükümlü bulunduğunu; Yargıtay içtihatlarının da, herhangi bir şart tasarrufa dayanmayan salt hatalı ödemelerin, idare tarafından borçlar hukukunun haksız iktisap kurallarına dayanılarak geri istenebileceği yönünde olduğunu ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, davalıya özel hizmet tazminatı adı altında hatalı olarak ödenen 1.075,19 TL tutarındaki alacağın, idarenin iade talebinin davalıya tebliğinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle 22/05/2015 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır."

Bunun üzerine; Afyonkarahisar 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 30/03/2016 tarihli ve E.2015/424, K.2016/305 sayılı kararıyla, davanın kabulüne, 1.075,19 TL'nin, idarenin iade talebinin davalıya tebliğinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacıya verilmesine, miktar itibariyle kesin olmak üzere, karar vermiştir.

Buna karşılık ilgilinin açtığı idari dava sonucunda, Balıkesir İdare Mahkemesi 31/05/2017 tarihli ve E.2017/693, K.2017/1671 sayılı kararıyla; davanın, davacı adına 1.075,19 TL kişi borcu çıkartılması işlemine ilişkin kısmının iptaline, davanın zam ve tazminat fark bordrolarından yapılan yan ödeme tazminatı kesintileri ile bu kesintilerle ilgili olan fazla vergilendirmelerin yasal faizi ile geri ödenmesi talebine dair kısmının ise reddine karar vermiştir. İstinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi 2. İdare Dava Dairesi 14/02/2018 tarihli ve E.2018/180, K.2018/368 sayılı kararıyla, tarafların istinaf başvurularının reddine kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Bu iki farklı karar üzerine verilen Uyuşmazlık Mahkemesinin 18.10.2021 tarih ve E: 2020/686, K.2021/487 sayılı Kararında şu hususlara yer verilmiştir.

"34. Bu bakımdan, parasal hak ödemesini düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşölerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesi ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol

Kanunu'nun 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

35. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesindeki düzenleme ile, devlet memurlarının görevleri sırasında sebebiyet verdikleri zararlardan dolayı sorumlulukları ile zararın nasıl tahsil edileceği açıklanmış olmakla birlikte; mali hakları düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının, münhasıran kamu mallarına verilen zararın tahsilini düzenleyen bu madde ile çözümlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

36. Devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşülerek yapılan aylık ve ücret farkı ödemelerinin, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında tahsil edilip edilemeyeceği hususuna gelince; 5018 sayılı Kanun'un yukarıda açıklanan 71. maddesinde öncelikle kamu zararının tanımı yapılmış, sonrasında kamu zararının belirlenmesindeki kriterler sayılarak kapsam belirlenmiştir. Somut uyuşmazlığa bakıldığında ise, bu madde kapsamında oluşan bir kamu zararından söz etmek mümkün bulunmamaktadır. Ortada mevzuatta olmayan bir ödemenin yapılması değil mevzuatta öngörülen bir ödemenin yapılması sırasında idarece hataya düşülmesi söz konusu olduğundan, uyuşmazlığın 5018 sayılı Kanun kapsamında çözümlenmesi mümkün değildir.

37. Bu durumda kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alımında 5018 sayılı Kanun öncesinde olduğu gibi Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22/12/1973 tarihli, E. 1968/8, K. 1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği açıktır.

38. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı hatalı ödemelere ilişkin olmakla beraber getirdiği ilkelerin idari işlemlerin geri alınmasına dair genel ilkeler olduğu kuşkusuzdur. Dolayısıyla idare yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın hatalı işlemini her zaman geri alabilecek, ancak bunun dışında kalan hallerde hatalı işlemini sadece dava açma süresi içinde geri alabilecek, bu süre geçtikten sonra idari istikrar ve hukuki güvenlik ilkesi gereği geri alamayacaktır.

39. Olayda; idarece davacıya yersiz ödenen döner sermaye ek ödeme tutarının mevzuat hükümlerinin yanlış yorumlandığından bahisle geri alınmak istenildiği dikkate alındığında, idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği gibi, söz konusu ek ödemenin ödenmesinde, davacının hilesi veya gerçek dışı beyanının da olmadığı görülmektedir.

40. Bu itibarla; kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E: 1968/8, K: 1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmakla, dava açma süresi geçtikten

sonra, idarenin ancak yok hükmündeki idari işlemleri ile ilgililerin gerçeğe aykırı beyanı veya hilesi nedeniyle veya açıkça hataya düşerek tesis ettiği idari işlemlerini geri alabileceği, dava konusu işlemde ise sayılan şartların hiçbirisi bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali yolunda verilen Balıkesir İdare Mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

41. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Afyonkarahisar 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2016 tarihli ve E.2015/424, K 2016/305 sayılı kararının kaldırılmasına, Balıkesir İdare Mahkemesinin 31/05/2017 tarihli ve E.2017/693, 14.2017/1671 sayılı kararının (davalı idarece 09/03/2015 tarih ve 2567 sayılı vekalet ücreti konulu işlem ile davacı adına çıkarılan 1.075, 19 TL kişi borcunun iptaline ilişkin kısmının benimsenmesi suretiyle hüküm uyumsuzluğunun giderilmesine karar verilmiştir.”

Sonuç itibariyle; idare başvurusunu (alacak takibini) haklı bulan Afyonkarahisar 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 30/03/2016 tarihli ve E.2015/424, K .2016/305 sayılı kararının KALDIRILMASINA, kendisine yapılan özel hizmet tazminatı farkları geri istenen memurun başvurusunu doğru bulan Balıkesir İdare Mahkemesinin 31/05/2017 tarihli ve E.2017/693, K.2017/1671 sayılı KARARININ “davalı idarece 09/03/2015 tarih ve 2567 sayılı vekalet ücreti konulu işlem ile davacı adına çıkarılan 1.075,19 TL kişi borcunun iptaline ilişkin kısmının” KABULÜNE karar verilmiştir.

Kaynak: <https://belediyehaber.net/2021/12/25/uyusmazlik-mahkemesi-yersiz-yapilan-ozel-hizmet-tazminati-odemeleri-kamu-zarari-olarak-degerlendirilemez/>

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA